

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
FAKULTA TEXTILNÍ

POKLADY

THE TREASURES

LIBEREC 2006

KLÁRA NOVOTNÁ

Klíčová slova

prsten, polyesterová pryskyřice, bohatství, perle, broušený kámen, nadsázka

Key words

ring, polyester resin, wealth, bead, cutted stone, exaggeration

Anotace

Moje bakalářská práce je pojmenována **Poklady**.

Pojem Poklad je velmi sporný a nejasný.

Každý si pod tímto slovem představí něco jiného. Většině dotázaných se vybavily spíše nehmotné pojmy či blízké osoby, např. láska, zdraví, vzdělání, maminka, atd. Já si ale představuji truhly přetékající bohatstvím. Zlato, stříbro, drahé kamení.

Motto mé práce je přiznání: "Jsem povrchní a materialistická slečna."

Hlavní myšlenkou je použití nezvyklé velikosti broušeného kamene. Šlo o umocnění dojmu lesku a „bohatství“. Jako materiál jsem zvolila pryskyřici doplněnou o náhražku perel a vytvořila jsem kolekci prstenů a doplňků.

My finally bachelor work is called **Treasures**.

Conception Treasures is very disputable and unclear.

Anyone can imagine something different behind this word. The most asked persons answered mainly abstract things like love, health, education or closed persons as mother...

Idea of mine is the case full of gold, silvers and jewellery.

So for this work is my motto : I'm superficial and materialistic girl

The main idea is using abnormal size of cutted stone.

It should made stronger impression of shine and wealth. I have chosen polyester with artificial pearl like a material and I have made collection of rings and complements.

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je původní a zpracovala jsem ji samostatně. Prohlašuji, že citace použitých pramenů je úplná, že jsem v práci neporušila autorská práva (ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb. o právech souvisejících s právem autorským).

Souhlasím s umístěním bakalářské práce v Univerzitní knihovně TUL.

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se úplně vztahuje zákon č.121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 (školní dílo).

Beru na vědomí, že TUL má právo na uzavření licenční smlouvy o užití mé bakalářské práce a prohlašuji, že souhlasím s případným užitím mé bakalářské práce (zapůjčení, vystavení).

Jsem si vědoma toho, že užití své bakalářské práce či poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem TUL, která má právo ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, vynaložených univerzitou na vytvoření díla (až do jejich skutečné výše).

Beru na vědomí, že si svou diplomovou práci mohu vyzvednout v Univerzitní knihovně TUL po uplynutí pěti let po obhajobě.

V Liberci, dne 13.5. 2006

.....

Podpis

Poděkování

Na prvním místě bych chtěla poděkovat vedoucí své práce, M.A. Ludmile Šikolové, za podnětné rady a připomínky k mé práci. Dále svým konzultantům Jiřímu Stejskalovi za pomoc při práci v dílnách a Jakubovi Berdychovi za pozitivní přístup k ideji mé práce.

Nadále rodičům za materiální a citovou podporu po dobu mých studií a pomoc při realizování mé bakalářské práce.

Slovník použitých odborných a oborových výrazů

bakelit - byl to první „termoset plast“, objeven L. H. Bakealandem v roce 1909; zpočátku používán na elektrické a mechanické části, později přešel do širšího používání ve spotřebním zboží ve 20. letech

bralen - rozvětvený polyetylén nízké hustoty; významné fyzikální mechanické vlastnosti mu zaručují široké aplikační uplatnění; je to houževnatý, pružný polymer

etnošperk - šperk inspirovaný přírodními národy; nemá pouze dekorativní význam, ale je i demonstrací světového názoru a příslušnosti k určité společenské skupině

faceta – rovinná; obvykle opticky funkční plochy, ohraničující kameny s výjimkou ploch, které se nazývají tabulky nebo plošky; facety se přitom mohou vyskytovat jen na části výrobků, mohou být rovněž umístěny na lemu, nikoli na sejmu; podle svého umístění na výrobku mají facety různé přesnější názvy; výrobky, které mají facety, se nazývají facetované

chrasten - standardní typ polystyrenu s možností širokého použití; vyznačuje se tekutostí a čirostí; výrobky vynikají vysokým povrchovým lakem

kamej - drahý kámen, polodrahokam nebo sklo s rytým nebo řezaným reliéfem vystupujícím na povrch; **gema** - obraz do hloubky; vzácný, vyhledávaný šperk, používaný také jako pečetidlo

korunka - vršek kamene s tabulkou u kamene s tvarovaným spodkem

lucite - trojrozměrný akrylát; deskový materiál; má výborné vlastnosti, je pevný, hladký a lesklý; dá se zpětně rozložit na prvopočáteční molekuly, vyčistit a znovu použít při výrobě – recyklovatelný; vyrábí se od 50. let

mugle - jsou kameny s plochým spodkem a zaobleným, nefacetovaným vrškem; pojem mugle se používá v bižuterii, ve šperkařství se uvedené kameny také označují mugle, častěji však kabošony; synonymum je rovněž původní český název čočkovec

ohňovky - perle mačkané ručně nebo na Kopalově mačkadle z tyčí nebo strojně na Maturově mačkadle; poté jsou broušeny na brousících strojích

pavilon - spodek tvarovaného kamene

plexisklo - (**perspex**) patří mezi termoplasty; nabízí vlastnosti, které jej předurčují i k použití ve stavebnictví a domácnostech; má poloviční hmotnost v porovnání se sklem a nemá sklon k tříštění do velkého množství úlomků; má vynikající průhlednost, oproti jiným plastům má dobrou pevnost v ohybu; odolnost proti otěru, je srovnatelná s hliníkem, je odolný proti povětrnostním vlivům

routa - kameny s plochým spodkem a facetovaným vrškem, tj. s jednou nebo několika řadami vybroušených facet

šaton - kulatý kámen s úplným šatonovým nebo paprskovým výbrusem, bez ohledu na počet facet na vršku a spodku a na roztočení vršku a spodku; představuje nejrozšířenější a nejdůležitější bižuterní kámen vůbec; do této skupiny se řadí i obdobné kameny, kde všechny facety na vršku a/nebo na spodku kamene nejsou stejné, ale odlišují se velikostí, takže formálně mají víceřadý výbrus

šatonový výbrus - má na vršku a spodku po jedné řadě stejných facet (obvykle 8, ale i 10, 12, 16, či jiný počet), úhel protilehlých facet je blízký pravému úhlu a má tabulku

tabulka - je rovinná, opticky funkční plocha na vršku kamene, rovnoběžná s rovinou rundišku, neboli lemu

Úvod

Pojem Poklad je velmi sporný a nejasný.

Každý si pod tímto slovem představí něco jiného. Většině dotázaných se vybavily spíše nehmotné pojmy či blízké osoby např. lásky, zdraví, vzdělání, maminka, atd. Já si ale představuji truhly přetékající bohatstvím. Zlato, stříbro, drahé kamení. Proto hlavní myšlenka mé práce je přiznání: "Jsem povrchní a materialistická slečna."

Moje bakalářská práce je pojmenována **Poklady**.

Hlavní myšlenka je použití nezvyklé velikosti broušeného kamene. Šlo o umocnění dojmu lesku a „bohatství“.

Už na začátku jsem měla potřebu směřovat svoji práci do extrémních vjemových relací.

Mám ráda mnohaúčelovost a přesto čistotu tvaru, stále se točím kolem jasných a všudypřítomných geometrických tvarů, jako je čtverec či kruh, jsou mi nejbližší.

Snažím se vypořádat se svým pobytem v Řecku. Jde o potřebu využít zážitky nahromaděné za 4 měsíce strávené v jedné z nejtypičtějších jihoevropských zemí v letním semestru 2005.

Řecko je pro mě nepopsatelná země. Jde o kulturu, která po celou dobu byla jednou z nejsledovanějších zemí. Země, která udávala směr filozofie, vědy a umění už od začátku naší civilizace. Expanze a snaha ovládnutí území Turky zanechala samozřejmě své následky. Vliv byzantské kultury taktéž.

Směs čistého evropanství a východní mentality s byzantským a pravoslavným náboženstvím zanechalo pestrou, přeplněnou kulturu. Proč se odvažuji použít termín čistého evropanství? Tento výraz nemá nic společného s teorií o čistotě rasy, ale narážím na to, že z Řecka přišla filozofie a základy vědy, které celá Evropa vzala za své. Samozřejmě nechci snižovat vliv asijské kultury, př. Čína.

Myšlenka na Řecko mě vyloženě irituje. Zážitky z Řecka jsou přeplněné, dokonce chvíle nudy byly přeplněné.....nudou. Pokud jsem po dlouhém hledání našla místo kde bylo ticho....místo takovéto oázy bylo nacpané až k zalknutí ...tím tichem a klidem. Působí na mě zahlceně, i když jsem mnohokrát stála v krajině, kde kolem mě bylo na 50 km ještě dalších 5 lidí a jinak nic..... Vybavuje se mi raně byzantský klášter Osios Lukas, ze kterého se to ticho hrnulo takovou silou, že mi z toho div nepraskly bubínky....takové ticho.....přeplněné.

Nutnost plného vyplnění mají již Řekové v sobě, dělají vše naplno, i nicnedělání zvládají se stoprocentním nasazením.

Určitě mě ovlivnilo studium na tamní škole, která vyznávala kult současné módy a je více komerčně orientovaná. Ta nás přímo nutila do využívání bohatosti, korálkové výšivky a jiných zdobících prvků, protože to bylo právě v módě.... Proto je můj dojem z Řecka tak blýskavý. Samotní Řekové jsou hodně dbalí na současnou módu a dávají si záležet, aby byli tzv. in fashion, takže leskloučkých cingrlátek byly plné ulice...

O mé práci

Jak jsem se již zmínila v úvodu, je moje práce inspirovaná pobytem v Řecku. Ale v této kapitole bych se ráda zabývala již samotnou myšlenkou mých šperků.

Na začátku svého snažení jsem si napsala na papír, který mi kryje pracovní stůl, hesla, která měla být trvalou inspirací po celý čas mé práce. Bavila jsem se jejich vymýšlením pár hodin. Takže desku stolu, než jsem ji polila a ušpinila vrstvami pryskyřice, hlásala:

„Není třeba být bohatý, je důležité tak vypadat“.

„Pro společenský úspěch je třeba být úspěšný a ne společenský“.

„Není nutné být krásný, je nutné se zdobit.“

Ráda sama o sobě tvrdím, že jsem povrchní a materialistická a je mi tak dobře. Je opravdu krásné narodit se jako materialista do doby rodící se demokracie a hlavně kapitalismu. Dalo by se říct, že se výjimečně potkala duše s dobou. No není to super, že dnes se už dají koupit boty pro psy, krém na celulitidu, obrazy Kateřiny Stočesové a kuchyňský robot na domácí přípravu párku v rohlíku?

Díky této pravdě odhalené sama na sobě jsem se stala imunní vůči poznámkám a odsuzování lidmi, kteří opovrhují naší krásnou konzumní společností.

Média v našem mladém století jsou přeplněna radami, výrobky a prostředky jak být krásný = úspěšný. Ale i mimo to, že budeme mít nový model mobilu a „superultra účes“, abychom měli šmrnc, nám úspěch ve společnosti stejně tak dobře zajistí i okázalé bohatství. Bohužel či díky bohu, se jedná z větší části o materiální statky. Co ale chudáci chudí? A navíc ti, kteří jsou ještě oškliví? Musejí tito jedinci prožít svůj život nenaplněný?

Odříkat si po celý čas radovánky života z důvodu studu a oprávněného pocitu méněcennosti? Ani jednou se neprojit sebevědomě na korze kolem autobusového terminálu. Nebýt nikdy osloven sexy protějškem v baru kde je to „cool“ a design tohodle roztomiloučkého podniku je opravdu „in“.

Ale já, Klára Novotná, jsem se rozhodla tuto predestinaci zrušit. Z pozice designéra, který má v popisu práce přinášet lidem do všedního šedivého života krásu. Každé použití vypínače v obýváku (předmět s užitým designem) posunout k pocitu dotyku s uměním.

Musím uznat, že na zamaskování chudoby, již zapracovala masová výroba bižuterie. Ale jsem si jistá, že teprve moje pojetí vytrhne trn z paty ošklivým chudým. A díky mým prstenům je společnost přijme s otevřenou náručí.

Moje práce je vytvořena z polyesterové pryskyřice, tedy laicky řečeno z plastu. Díky tomuto materiálu je samotný šperk levný na výrobu a lehký, takže jich na sebe můžete zavěsit kolik chcete s heslem: Čím víc, tím bohatší.

Šperk je ve tvaru šatonu, protože tento výbrus je nejčitelnější pro pocit broušeného kamene.

Tento tvar v přemrštěné velikosti by měl sám o sobě asociovat pohádkové poklady. Jako příklad mohu uvést pokladnici krále, v podání Jana Wericha, ve filmu Sůl nad zlato. Mimochodem kompliment princezny Marušky: „Mám tě ráda jako sůl“ je vyloženě trapný (chudák holka nerozeznala pravé hodnoty života).

Velký šaton, navíc přizdoben perlemi, tzv.voskovačkami by mohl splňovat požadavky pocitu bohatství. A díky němu by naši neplnohodnotní oškliví chudí spoluobčané konečně zažili pocit sounáležitosti s krásnou, úspěšnou = bohatou společností.

Na závěr této krátké obhajoby bych chtěla uvést, že se počítám do skupiny těch chudých a ošklivých, takže šperky jsem si vytvořila vlastně sama pro sebe.

Historie broušeného kamene

„Bohatství barev a záře drahokamů byla ve středověku odznakem moci a také předmětem touhy a obdivu.“ Umberto Eco.(Dějiny Krásky, Argo 2005)

Záře drahokamů je silným magnetem, který přitahuje umělce i obdivovatele šperku po celé věky až do současnosti.

Drahé kameny byly součástí šperkařství již od pradávna.

Skutečnost, že v historickém šperku byly vedle sebe řazeny kameny drahé s polodrahokamy, někdy i se skleněnými, dokazuje, že starověk i středověk příliš nerozlišoval kameny podle jejich hodnoty, ale jejich rozhodujícími vlastnostmi byl barevný a optický efekt. A pravděpodobně i jejich „magická“ moc, jak praví Anonym ze 14. století v Estenském lapidáři: *„Říkáme také, že kameny krásí nádoby a nástroje, které se vkládají do oděvů, a těm, kdo je podle potřeby nosí u sebe, pomáhají v mnohých nebezpečnostech a obstarávají jim značnou přízeň. Za tímto účelem je šlechtici a bohatí lidé vyhledávají a nosí, i když jim nepřinášejí vše, v co oni věří. Stává se jim proto, že je kupují úmyslně, a tak je nosí. A třebaže kameny nemohou sloužit ke všem účelům, pokud přece mají nějakou účinnost, jsou právě pro ni ctěny, získávány a ceněny; někdy ale nemohou způsobit to, v co jejich majitelé věří, a pak osoby, které s nimi mají co dělat, přestože vidí příčiny svého neúspěchu, neodvažují se o nich mluvit pro velikou spoutanost srdce. A toto vše způsobují kameny a slova, která se říkají, svým majitelům.“*

Po objevu zpracování zlata byl význam kamenů pro výrobu šperků posílen. Jejich barva oživovala jinak fádní zlato. Jednalo se především o minerály, řazené mezi polodrahokamy (lapis lazuli, tyrkys, jadeit, jantar, korál, achát, onyx), jejichž předností byla snadná opracovatelnost. Drahé kameny velké čtyřky (diamant, safír, rubín, smaragd) začaly jako nositelé hodnoty i estetická nabývat velkého významu na přelomu letopočtu, kdy je bylo možno technologicky opracovat do opticky optimálního tvaru.

Rytí kamenů bylo známo již ve starověkém Egyptě, z něhož se dochovaly kameje a gemy. Umění rytí kamejí a gem bylo též vlastní řecké a římské

antice. Krása „pohanských“ gem učarovala později i zlatníkům ve středověku, které římské gemy zasazovaly do šperků i relikviářů.

Z přelomu letopočtu jsou již známy broušené kameny ve tvaru mugle. Následující staletí rozvíjela nadále broušení, zaměřené na orientovaný chod světla, které kámen odráží. Novou technikou broušení stoupla užitná hodnota kamenů.

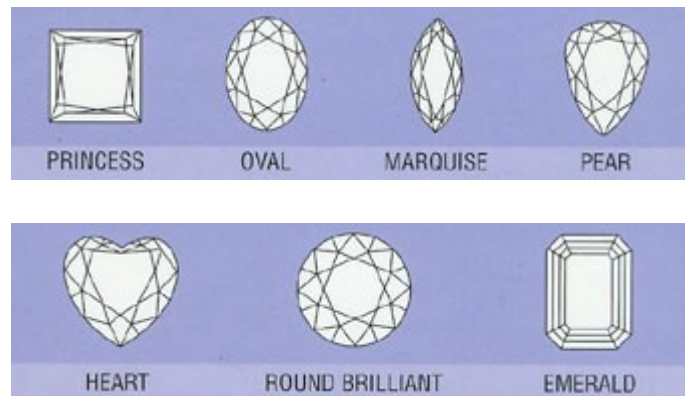
Do přelomu 14. a 15. století se používají kameny broušené podle jejich krystalografických ploch, poté jsou již známy kameny v podobě routy.

V 16. století se začal užívat výbrus kamenů s tabulkou a konečně v 17. století byl vynalezen výbrus, který znamenal v oboru broušení kamenů revoluci. Jednalo se o výbrus facet, nazývaný brilliant. Jako vynálezce je uváděn kardinál Mazarin, na jeho zdokonalení se na konci 17. století podílel Vincenzo Peruccino a Marcel Tolowsky vylepšil optické vlastnosti v roce 1919.

Brilantový výbrus je tvořen na vrchní straně několika řadami facet a ukončen rovinnou tabulkou, kolmou na osu kamene. Spodní strana je vybroušena do jehlanu s několika řadami facet. Brilliant je vysoce ceněn pro mimořádný opticko-estetický efekt, kterého je dosaženo za cenu velké ztráty původní hmotnosti kamene(70– 85%).

Další možné výbrusy drahých kamenů se nazývají: čtvereček, bageta, osmihran, markýza, pendlok, ovál, srdce, holandské růže, krátový výbrus, šachovnicový a jiné.

příklady výbrusů

Plast v českém šperku

Šperk byl dlouhou dobu spojován pouze s drahými kovy a drahokamy, či polodrahokamy. Materiály jako jsou obecný kov, rohovina, perleť, plasty a sklo byly spojeny pouze s bižuterií, která byla chápána jako náhražka šperku. Ojedinělé příklady autorských šperků z první poloviny 20. století pro příklad tepané brože Jaroslava Horejce, byly výjimkou bez širší odezvy.

Po druhé světové válce to nevypadalo, že by se vývoj ubíral jiným směrem, než doposud. I přesto, že na konci 40. let byl nedostatek drahých kovů, jako jsou zlato a stříbro.

Ozdoby z různých materiálů, jako jsou pecky, dřevo a perleť, vytvářeli návrháři a dílny Ústavu lidové umělecké tvorby, kteří usilovali o lepší přístup, zestetizování dostupné malosériové bižuterie v duchu lidových tradic. Tato činnost ale probíhala současně s ateliérovou tvorbou, aniž by ji výrazně ovlivnila.

K rozvoji šperku z netradičních materiálů přispělo také politické a sociální hnutí alternativních skupin umělců i mladých lidí (stoupenci amerického bohémského beatnictví, hippie a holandské anarchistické hnutí) neztotožňujících se s konvencemi měšťácké společnosti. Myšlenkový návrat k přírodním národům, jejich způsobů života a obdiv k civilním uměleckým projevům spojených s každodenní potřebou, ovlivnil podobu šperku a vyvinul se v dodnes aktuální módu etnošperku.

Zásadní průlom dosažený u nás výstavou ateliérové bižuterie v roce 1963 byl prvním krokem na cestě ke šperku z netradičních materiálů. Ten si získal poměrně kladný ohlas v kruzích odborníků, ale veřejnost stále považovala tento druh šperku za méněcenný. Po mnoha letech propagace a osvěty při výstavách a v popularizačních člancích vydobýt šperku z netradičních materiálů alespoň postavení obvyklé v jiných oborech unikátní tvorby, a tím i jeho přijetí u nevelké skupiny poučených zájemců.

Plast je materiál, který dnes najdeme ve všech oborech lidské činnosti. Jeho vstup do šperku je logickým vyústěním jeho expanze do běžného života. Mimo to, je oblíben díky svým vlastnostem jako jsou průhlednost, průsvitnost a barva.

K používaným materiálům patří plexisklo, licí pryskyřice - dentakryl, polyesterová pryskyřice, silikony - lukopren a další.

Šperkem s použitím plastu se zabývají:

Pavel Herynek, René Hora, Pavel Opočenský, Petr Vogel a další. Jejich tvorba netvoří žádný přesně vyhraněný proud, ale každý z autorů přistupuje k využití plastu ve šperku svým osobitým způsobem.

Plast v bižuterii

Bižuterie z plastů má proti bižuterii z klasických materiálů některé nesporně výhodnější uživatelské vlastnosti. V první řadě je to velmi nízká hmotnost proti tradičnímu sklu, která umožňuje výrobu objemnějších bižuterních výrobků. Dále je to otázka levnějšího způsobu kombinování materiálů z plastických hmot s kovem, spojená především s technologií lepení. Důležitá je i otázka možnosti dosahování barevného spektra, které je velmi široké. Technologie výroby základní suroviny je mnohem snazší oproti výrobě sklářské suroviny, navíc při nižších výrobních nákladech.

Plastová bižuterie je velmi úzce spojena s módními trendy a mimo módní trend je velmi často používána jako náhražka. Výjimka je však designérská bižuterie, která je často spojována s uměním a výjimečností. Nevýhodou plastů je ze širšího pohledu jejich „nezničitelnost“, která souvisí s otázkou ekologie.

Používané materiály:

bakelit, perspex (plexisklo), lucite, bralen, chrasten

Používané technologie:

lisování, injekční vstřikování, vytlačování, tvarování vyfukováním, válcování, tvarování odlitkem nebo sléváním, vrstvením hmoty, ...

Hotové výrobky z plastických hmot lze upravovat podle jejich vlastností, lepením, galvanickým či vakuovým pokovováním, potiskováním, svařováním, mechanickým třískovým obráběním

Použité materiály v bakalářské práci

Voskované perle

Nejedná se o zvláštní druh perlí, ale jde o samostatnou technologii povrchové úpravy mačkaných perlí, kterou se vytváří imitace vzhledu pravých perel.

Surovinou jsou mačkané perle převážně z alabastrové skloviny. V současnosti se také používají mačkané perle krystalové skloviny i broušené krystalové a černé ohňovky.

Základní surovinou pro povrchovou úpravu perlí bylo tzv. rybí stříbro, získávané z rybích šupin (dodnes se smáčecímu laku říká „stříbro“, i když se stříbrem nemá nic společného).

Dnes se používají pasty na bázi titanu a bismutu.

Název voskovky pochází od Francouze Jaguina.

Výrobek zvaný „Essence D'Orient“ byl z dutých foukaných perlí, do kterých vléval rybí stříbro. Takto získal efekt perly. Aby perle byly těžší a odolnější, vléval dovnitř ještě vosk.

Pryskyřice

Nenasycené polyesterové pryskyřice jsou určeny převážně pro výrobu skelných laminátů, lisovacích hmot. Používají se také jako zalévací pryskyřice a méně často jako lepidla a tmely. Nenasycené polyesterové pryskyřice můžeme vytvrzovat za normální nebo zvýšené teploty.

Nenasycené polyesterové pryskyřice mají poměrně nízkou viskozitu. Používají se jako lepidla, zahušťují se přidáním minerálních plnidel, např. křídly a kaolínu. Použitá pryskyřice Lamit 109. je univerzální pryskyřice pro laminování, použitelná k opravám laminátových předmětů. K výrobě laminátů kontaktní technologií, navíjením a injekčním laminováním. Dále k výrobě deskových konglomerátů z přírodního kamene.

Lukopren

Lukopren N jsou silikonové dvousložkové kaučuky takzvaného kondenzačního typu. Po smíchání pasty s katalyzátorem dochází k vulkanizaci v celé hmotě během několika desítek minut za tvorby silikonové pryže, která nemá přilnavost k podkladu.

Vlastnosti: odolnost vůči povětrnostním vlivům, slunečnímu záření a ozonu, separační vlastnosti vůči řadě neporézních povrchů, včetně odlévaných pryskyřic, odolnost vůči plísni a houbám, odolnost vůči slabým kyselinám a zásadám, polárním rozpouštědlům a většině solí.

Další použité materiály: textil, mosazný plech o síle 1,2 mm a 2 mm.

Postup práce

Model kamene:

Model byl vyroben ze dvou částí: korunky a pavilonu, pro snadnější odlévání

1. Výroba dvoudílného modelu ze slepené překližky: Rozvin šatonu byl rozkreslen pomocí programu AutoCad. Rozvin byl přenesen na překližku a pomocí lupínkové pilky byly jednotlivé části vyříznuty. Hrany dílů byly opilovány do potřebného úhlu z důvodu dobrého vzájemného dotyku. Díly byly nalepeny na samolepící tapetu z vnější strany. Díky ní se části spojily do potřebného tvaru. Model měl potřebné rozměry z vnitřní strany.
2. Vylití překližkového modelu pryskyřicí: smíchání pryskyřice dle přiloženého návodu.
3. Opracování pryskyřičných modelů a opatření povrchovým lakem: pryskyřice se lehce opracovává pilníky a smirkovacími papíry, povrchový lak byl použit pro ochranu modelu a pro lepší vyjmutí z formy.
4. Přišroubování modelů horní polovičky a dolní polovičky na překližkové desky.

Výroba lukoprenové formy:

1. Příprava překližkové ohrádky kolem modelů.
2. Vylití lukoprenem.
3. Zatvrdnutí.
4. Odstranění překližkové ohrádky.
5. Očištění od přelitek.

Výroba prstenů s otvorem v dolní polovině:

Tento typ prstenu je pouze utvořen z dolní části, tedy pouze z jehlanu - pavilonu s osmiúhelníkovou podstavou. Dobré optické vlastnosti pryskyřice se postaraly o zajímavý efekt prstu ve šperku.

1. Vytvoření z dětské modelovací hmoty dutiny v prstenu pro prst.
2. Smíchání potřebného množství pryskyřice s činidlem?
3. Dobarvení do potřebného odstínu olejovými barvami: barvení pryskyřice je možné různými pigmenty nebo barvami, které nejsou na bázi vody; k lehkému zabarvení stačí velmi malé množství olejových barev; jejich použitím dosáhneme velké barevné škály.
4. Zalití formy.
5. Vytvrdnutí během 30 minut.

Mechanické opracování:

1. Odstranění plastelíny z otvoru pro prst.
2. Vybroušení otvoru pomocí hrubého pilníku.
3. Dobrušování jemným pilníkem a brusným papírem.
4. Zabroušení rovné plochy kamene na smirkovače.
5. Doleštění plochy a otvoru na prst na leštičce pomocí leštící pasty na autolaky Tempo.

Prsten ve tvaru šatonu:

Tento prsten je z obou dílů formy, tedy jehlanu a jehlanu komolého (pavilonu a korunky).

Je tvořen stejným postupem jako prsten předcházející, pouze je doplněn o horní část (korunka).

Výroba horní poloviny

Odlítí modelu do pryskyřice s možným zabarvením olejovými barvami.

Dočištění a kompletace

1. Opracování dotykové plochy pro slepení s dolní polovinou na brusičce.
2. Slepění horní a dolní poloviny pryskyřicí.
3. Zbroušení přeliteků

Tento tvar prstenu je v mé práci obsažen vícekrát, pouze s malými obměnami.

Prsten ze zalitými perlemi v korunce

Postup se liší pouze v první části a to v odlévání kamene.

1. Příprava pryskyřice.
2. Nalítí pryskyřice do formy.
3. Přidání perlí různých velikostí.

Dále je postup práce totožný.

Stejně tak i prstenů stejného tvaru , ale s použitím dobarvené pryskyřice na sytou barvu.

Při odlévání se postupně nalévaly různě zbarvené vrstvy. Každá nová barevná vrstva byla nalita na už vytvrzenou vrstvu předešlou.

Ostatní formy prstenů jsou pouze kombinací popsaných postupů.

Duté kameny

Pro prsteny kombinované s mosazným plechem jsem se rozhodla použít kameny duté z důvodu odlehčení váhy šperku.

Vnitřní formu jsem vyrobila z plastové fólie. Vycházela jsem z již zhotoveného rozvinu, který jsem pouze zmenšila kopírováním o 5 mm.

1. Vylití původní formy pryskyřicí do výšky 2.5 mm.
2. Po zatvrdnutí vrstvy vložení fóliového modelu.
3. Vylití formy pryskyřicí.

Výroba lukoprenové formy pro dutý kámen

1. Vyříznutí do původní formy značky pro budoucí správné sesazení.
2. Vložení do formy odlitku dutého kamene.
3. Ohraničení celé formy ohrádkou a zajištění proti úniku lukoprenu po stranách.
4. Separace původní lukoprenové formy saponátem na nádobí.
5. Po zaschnutí separátoru vlití lukoprenu.

Pro spodní část je postup obdobný pouze s malým rozdílem. Do formy vlijeme malé množství pryskyřice a počkáme na stav, kdy je už skoro vytvrzená, v této době vtiskneme vnitřní model. Dále se postupuje jako u korunky.

Prsten s osazeným kamenem

1. Výroba obruby:
Vyříznutí obruby z mosazného plechu o síle 1.5 mm. Zapilování hran, následné vypilování 3 hraným jehlovým pilníkem rýhy v místě ohybu. Naohýbání pomocí kleští, sletování.
2. Vypilování na vnější straně ostré úhly na ohybech a odstranění přebytečné pájky na straně vnitřní.
3. Doleštění povrchu smirkovacím papírem a pomocí leštičky a filcového kotouče.

4. Stočení kroužku.
5. Sletování stříbrnou pájkou.
6. Očištění a zaleštění smirky.
7. Nařezání lupínkovou pilkou tyčky o šířce 3 mm z plechu 2 mm.
8. Vypilování lůžek pro krapny na obrubě.
9. Naletování krapen – stojen na kroužek.
10. Vypilování žlábků u krapen pro snadné ohnutí.
11. Vypilování rýhy kulatým jehlovým pilníkem na obroučce pro tyčku proti protáčení šperku na prstě.
12. Naletování opracované tyčky z mosazi.
13. Celkové vyčištění a leštění šperku.
14. Galvanizace na zlato.
15. Kompletace, usazení dutého kamene.

Prsten se skrytou perlí

1. Ustříhnutí mosazného materiálu na kroužek prstenu.
2. Stočení.
3. Sletování.
4. Zabroušení hran a odstranění přebytečné pájky.
5. Vyvrtání dírky o průměru 1,5 mm.
6. Vsazení tyčky z mosazi do otvoru.
7. Zaletování z vnitřní strany.
8. Vypilování rýhy kulatým jehlovým pilníkem na obroučce pro tyčku proti protáčení šperku na prstě.
9. Naletování opracované tyčky z mosazi.
10. Galvanizace prstenového kroužku.
11. Provrtáním zvětšení průvlaku perle na průměr 1,5 mm.
12. Nasazení kamene na trn - tyčku.
13. Nasazení perle na tyčku a zalepení.
14. Přiklopení dolní části vrchním kamenem - korunkou.
15. Slepění pryskyřicí.
16. Odstranění přelitek.

Prsten Trumpeta

1. Výroba obroučky.
2. Vyříznutí stojen o stejné šířce jako obroučka.
3. Naletování.
4. Opatření tyčky na obroučku proti protočení prstenu.
5. Galvanizace.
6. Vypilování drážek na kompletním dutém kamenu pro zasunutí stojen.
7. Vsunutí a zalepení stojen.

Prsten ve tvaru dupletu routy

1. Vytvoření obroučky.
2. Zabroušení hran a odstranění přebytečné pájky.
3. Vyvrtání dvou otvorů na obroučce o průměru 1,5 mm.
4. Vletování dvou tyček o délce 5 mm.
5. Zčištění od přebytečné pájky.
6. Opatření tyčky na obroučce proti protočení prstenu.
7. Galvanizace mosazné části.
8. Vyvrtání do dupletu dvou otvorů pro vsunutí tyček.
9. Nasazení kamene a fixace lepením.

Otvírací prsten

Tento prsten má stejný potup práce jako z první části, tedy jako celopryskyřičné prsteny, pouze s malou obměnou.

1. V dolní polovině plného kamene a horní duté polovině je magnet.

Závěr

Po dokončení své práce si snad s klidem mohu vybarvit všechna políčka svého modrého života. Myslím si, že jsem dala naději všem nepotřebným, že se stanou potřebně krásnými a bohatými.

Výsledkem mé práce nejsou pouze šperky hmatatelné, ale i dále mě budou zdobit, i když neviditelně - takže bezcenně, nově získané zkušenosti. Nejsem si jistá, že díky tomuto nehmotnému bohatství budu hodnotnějším přírůstkem do společnosti, ale aspoň se budu mít čím chlubit před vnoučaty (i když jsem zatím nebyla v Rusku). Také tajně doufám, že si mého talentu všimne bohatá společnost zabývající se šperky, či nějakým podobným obchodím artiklem a já se vznesu na vysoký post a budu určovat nové módní trendy (chachá, to si užijete). Bohužel, s tímto snem je spojena myšlenka na moji možnou naivitu, která by mi mohla zkreslit představu o naší, mě vyhovující, konzumní společnosti. Ale v mém věku si snad naivitu a optimistické představy mohu ještě dovolit.

Použitá literatura

Braniš, A.: Materiály pro zlatníky – klenotníky, SPV Zlatnické

Eco, U.: Dějiny krásy, Argo, 2005

Henry, M.: Dějiny užitého umění, Odeon, 1983

Koucký, J. a kol.: Bižuterie, Základní učebnice zbožíznalství, Svaz výrobců bižuterie, 2005

Krebs, J.: Teorie zpracování nekovových materiálů. Liberec: TUL, 2001

Křížová, A.: Proměny českého šperku 20. století. Academia, 2002

Le Van, M.: 1000 rings, A lark Jewelry book ,2004

Osten, J.: Práce s lepidly a tmely, Státní nakladatelství technické literatury, 1984